

2 Kolinti

Polokafo mono wenina Kolinti numudo minabo ya lufuwa hofa aliga i fulo betibo ha

Homu Ha

Polokafo Masedonia ebalo nebo hamenalo ya Yesu holi hikito muwabo wenina Kolinti numudo ido Akaiya ebau minabo wenina ya lufuwa me ya hofa aliga i fulo betibo ne. Homu lufuwa i fulo betigu yau mona molabo yagunu hanu bito, ido loga-miga o edabo ha yagunu liwila oto lobibo ha ya holiti meyalo molafemo, ido holiti holiyámoti o minafe? loto, onona maina libo we Taitusi ya Kolinti numudoka uto hatina ya holitoto, liwila oto loto lonumuto ya holinogolowe, loto ilifi molaito wiye. Uto hatina holitoto, liwila oto loto ya feto libo, Kolinti wenina Polo hala holiti maleka ya lutina-hatina li elepa iyafa, ido malekama yasi Polo ya aposolo ona ya minámiye, loti lanako, lutina-hatina elepa iyámae, loto lomuito, holito ya lufuwa me ya hofa i fulo betibo ne. (2 Kolinti 7:5-9)

Polokafo lufuwa me ya igu ya wenina maleka lutina-hatina elepa iyabo yagunu ake ito, Yesu Kilisto hala yagi api itibito, ido idafa wa námabo wenina yagunu holiti idafa ma bilo, loto lobibo ne. Ido aposolo ona minámiye, loti nemogunu loto abo wenina ya nemo moda aposolo ona hula

minowe, loti holinigilae, loto eimola monala molaibo hala ido hena naba holibo hala ya lufuwa me ya ito Taitusi muito, lito uto bibo ne.

Lo oloto molaibo ha

¹ Aiyo, hemotina Goti weninala Kolintinumudo monolo nuba o-o abo, ido fele weninala muki Giliki eba huliya Akaiya mika negu-negu minabo, hemotina muki ya nemo Polo, Kilisto Yesu aposolola, Gotikafo hala dowa kito ononalalo ya fulo nedaito li minobo we ya mono weninate Timotite minoto, lufuwa me ya ya i fulo betiyowe. Walo.

² Metefo Gotidokati ido Wenaba Yesu Kilstodokati ya aifa li dowa lo ledaibo mona ido you amena mona ya hemotinaloka mino betinaiye.

Metefo Goti ebola ha

³ Wenabate Yesu Kilisto Gotila minoto Melafo minoto aibo we huliya ya li faka lokelo. Emo ya Metefo lula-halau holibo mona yawala ya ne. Ido lute-hateu hena holiyonibo hamenalo ya ade li faka lo ledo-ledo aibo we Goti ya ne.

⁴ Hena mona-mona lemodoka fedo lumibo hamenalo ya emokafo ade li faka lo ledo-ledo one. Feto fe ledaibo, ya wenina ma hena mona-mona fedo binaibo, ya emokafo leimo ade li faka lo ledaibo yamaidana oto weninawa adina li faka lo betinae, loto feto fe ledaibo ne.

⁵ Moda holiyafe? Kilisto hena naba-naba holibo mona yamo lemoguka naba-naba faitoto nebo yamaidana oto ya Kilisto lulau mino edonibo

yagunu Gotikafo ade li faka lo ledo-ledo aibo mona yagi lemoguka naba-naba faitoto ne.

6 Hena lemodoka fedo lumunaibo yakafo hemotina adina li faka loto li nomudina wanaiye, loto hemotinagunu holito henawa ya li lumibo ne. Ido lemo ade li faka lo ledanaibo ya moda hemotinaloka yagi ononawa lito adina li faka lageto ya lemo hena holiyonibo yamaidana oti hemotina yagi hena holinagu yau auba iti sinoi minanabo ne, loto hemotinagunu holito ade li faka lo ledaibo ne.

7 Ido hemotinagi lemogi maina hena holiyonibo yamaidana oto ade li faka lo ledaibo mona yagi maina li minone, loto holiyoninako, yagunu hemotina moda auba iti sinoi minanigilae, loto auba ito holi minone.

8 Ena mono weninane-motao, lemo Esia ebalo minonido hena ma fedo lumibo ya hemotina holifefe lanae, loto ha me ya lobinogolowe. Holilo. Lemo aya ebalo minonibo ya hena naba-naba yakafo li yoima o ledaito ya aubate hulito moda fulinube? loto holiyoba,

9 ido Gotikafo wenina fuliyaguti li sinoi betibeti obo we ya holi hikito numuti, heimotina aubatina yagunu holiyámanæ, loto weude-lute-hateu yau fulinubo hawa li oloto pi lumiye, loto holiyone.

10 Feto loto holiyoba, ido aya fulinubo monawa nosa naba ámigu yauti li nomude waibo we yakafo onesa me yagi li nomude wanaibo ne. Ido idafa-adafa yaidana-meidana hofa-hofa oloto pi lumuto hofo ledo fulinowe, loto anaibo, ya

emokafo hofa-hofa li nomude wanaibo ne, loto holi hikito muto hiyaba o edo minone.

11 Yagunu ya hemotina yagi ade li faka loti lemogunu holiti lomu-lomu o minalo. Feti wenina muki yasi lomunabo hawa ya Gotikafo holito aifa li dowa lo ledageto, ya wenina muki yasi lemogunu holiti dowae, lalowe, loti ebola lomunaue, loti lomu-lomu o minalo.

Polokafo mona ona hula yako Kolinti wenina molo betibo ha

12 Feito ya lute-hate dowa loto holi-holi onibo ha ya lobinogolowe. Holilo. Lemo moda fele hiluwa libo monalo moniyonibo ya Gotidokati ne. Mikaleka me ya ha manadeu negu yauti monawa ya molámone. E'e, Goti aifa li dowa lo ledaibo monala yakafoko adelo li faka lito mikaloka wenina muki nomudinalo ya monawa molone. Ido hemotina hiyatinau ya moda ito yoto aya monawa moloninako, yagunu ha ma utelo minámito moda weude-lute-hateu dowa loto holi-holi onibo ha ya lo oloto molone.

13-14 Yagunu holilo. Lufuwa i fulo betiyonigu ya ha eito-eito ma iyámone. E'e, hemotina moda hitoti monawa holife fe lanado, yamako i-i one. Feito homu ya lemogunu holiti hefolama holife fe loti holiyafa, ido aliga ya moda holife fe lo hulanabo ne, loto lune-haneu holito hiyaba o minowe. Moda holiyafe? Wenabate Yesu hamenalalo ya lemo hemotinagunu holito ake inubo yamaidana oti hemotina yagi lemogunu holiti ake inabo ne, loti hawa mona ya holi hulanabo ne, loto holito ya hiyaba o minowe.

¹⁵ Aya yagunu holito hemotina ya hamena loiti ya dowá loti holinabo ne, loto homu hemotinaloka loto wa betito,

¹⁶ ya hemotinalokati uto Masedonia ebalo minoto, ya liwila oto Masedonia ebalokati ya hofa hemotinaloka anowe, loto holiyowe. Ido yaloti ya hemotina ane li faka loti Yudia ebaloka nilifi molanabo ne, loto holiyowe.

¹⁷ Nemo ya feto loto holito lobo ya moda liwilaawila oto aifa ha lofe? Ido feto anowe, loto holiyobo, ya mikaloka mona moloto hamena mako ya aifa O, loto, ido E'e, loto, loitiwagi ya li mako itoto lofe? E'e, feito minámiye!

¹⁸ Goti ya ha ona yawala nenako, yagunu lemo ha lobiyonibo ya aifa O, loto ido E'e, loto maina keloto ladámone.

¹⁹ Moda holiyafe? Hemotina hiyatinau yau Goti hipala Kilisto Yesu ya nemole Sailasile Timotile hala ukuwa lo oloto molonibo we yakafo O, loto ido E'e, loto loitiwagi li mako moloto ladámiye. E'e, emo ya hamena-hamena moda O, lotoko ya liye.

²⁰ Aya yagunu holilo. Gotikafo feto feyanowe, loto lo molo lumibô ha muki ya Kilistodoka moda O, lotoko ne. Feto neboma nenako, yagunu emodokati ya leimo moda onae, loto Goti huliya li faka lo minone.

²¹ Ena hemotinagi lemogi Kilisto lulau mino edonibo mona li auba i ledaiwe, ido yá nowala wili ledaiwe ya Goti eimola ne.

²² Emokafo eimola fefelumala o ledaiwe. Ido aliga lumunaibo idafa yauti homu apito lumibô idafa ya eimola Weuna luteu molo ledaiwe, ya

feito idafawa muki lumunogolaiye, loti holinigilae, loto luteu molo ledaibo ne.

²³ Ena Goti weune-lune-hane wa nedofefe libo we nomunalo ya ha ona me ya lobinogolowe. Holilo. Hemotina hena naba-naba holitanae, loto hemotinaloka Kolinti numudo ya hofa liwila oto ámowe.

²⁴ Feto lobo ya hemotina holi hikitina ya hiyabala we naba ya minone, loto ladámowe. E'e, holi hikitina yakafo li auba i betiyageto auba iti sinoi minae, loto holiyoboma nenako, yagunu dowa loti holinae, loto hemotinagi maina emo ononala liyonibo wenina minone, loto lowe.

2

¹ Feito ya hofa hena holitanune, loto liwilato hemotinaloka ámanogolowe, loto lune-haneu auba ito holiyowe.

² Moda holiyafe? Nemo ha hena binobo ya hemakafu lune-hane li dowa lo nedanaibo ne? Hemotina hena li biyotoma ya igaidana oti liwila oti lune-hane li dowa lo nedanae?

³ Feito ya hemotina ake i numunabo wenina minafa, ido hemotinaloka loto hena holitanowe, loto homu lufuwa i fulo betiyobo ya nemo idafa magunu dowa loto holinobo ya hemotinagi maina dowa loti holinabo ne, loto hemotinagunu auba ito holiyobo nenako, yagunu lufuwawa ya i fulo betiyobo ne.

⁴ Moda holiyafe? Homu lufuwa i fulo betiyobo ya lune-hane hena oto ogofu naba-naba holito, hufo obo nomune nowala naba-naba lumito lufuwawa ya iyobo ne. Feito iyobo ya hemotina hitoti hena holinae, loto iyámowe. E'e, hemotina

lune-hane naba-naba biyobo mona ya holife fe
loti holinae, loto lufuwawa ya i fulo betiyobo ne.

*Lifima mino edaibo we lifimala ya hilili o edalo,
loto lobibo ha*

⁵ Feito nefá, ido wewa mona li hopaitaibo ya nemoko hena nomámiye. E'e, hemotina muki yagi henawa maleka bima ne. Ido maleka ne, lobo ya ha auba ito lotanowe, loto aifa henawa maleka bibo ne, loto lowe.

⁶ Ido hemotina maleka muki ya lifima ha lomu-wonibo ya moda ne, loti

⁷ onesa ya wewa lula-halau hena naba-naba fulito u hopa otanaiye, loti lifima hawa hilili o edoti, ido li auba i edanabo, ya moda dowá minanogolaiye.

⁸ Yagunu ya hemotina lutina-hatina muwabo mona ya ilibili, loto hatina lito lobiyowe.

⁹ Feto homu lufuwa i fulo betiyobo yama hemotina hawa muki ya holiti meyalo molanafemo, ido molámanae, loto hemotinagunu holife fe loto holinowe, loto homu lufuwa ya i fulo betiyobo ne.

¹⁰⁻¹¹ Ena hemotina ya we ma lifimala hilili o edanabo ya nemogi ya hilili o edanobo ne. Moda holiyafe? Satani hala kibo mona ya moda holi minoninako, yagunu li yoima o ledotanaiye, loto wenina lifimatina hilili o betiyobo ya hemotinagunu holito ya Kilisto nomunalo ya lifimatina hilili o betiyobo ne.

Polokafo Taitusi monito witala aibo ha

¹² Ena Tolowasi numudo lo fedoto ya Kilisto hala ukuwa dowa lo oloto molanowe, loto holiyobo ya Wenabakafo hanu si nedaifa,

¹³ ido mono hounanefo Taitusi ya monito witala ofa, hemotinalokati liwila oto ámibo yagunu we-uneu ya you amena minámito, moda unogolowe, minalo, loto lobito fulo betitoto monimo uto Masedonia ebalo ya owe.

Kilisto hala ukuwa ya ladanuwa aibo ha

¹⁴ Ido Kilisto lulau mino edonibo yagunu Gotikafo eimola aubala mino ledaito, idafa-adafa muki li yoima edanubo hanulalo ya lilimito u-u aito, wenina eba negu-negu ya lemodokati hala ukuwa holiti eimola ladanuwala holinabo mona li oloto pibo we ya dowae naba-naba lomuwowe.

¹⁵ Aya yagunu holilo. Wenina maleka li nomudina waibo wenina, ido maleka u hopa unabu wenina, muki hiyatinau yau hala ukuwa lo oloto molonibo, ya Kilisto ladanuwala aibo idafa, Gotikafo dowa loto holibo idafa ya minone.

¹⁶ Moda holiyafe? Wenina maleka fulinabo hanudo minabo yagunu hawa ukuwa ladanuwa holiyabo ya fulinabo monawa ya li oloto pi beti ne. Ido maleka hofawa minowa-minowa anabo hanudo minabo yagunu hawa ukuwa ladanuwa holiyabo ya hofawa minanabo monawa ya li oloto pi beti ne. Yagunu hemakafo ononawa ya ogofuto linaiye?

¹⁷ Hemotina ya moda wa ledofefe loti wa ledo minae. Wenina muki Goti halalo yati ya hefana-huwamena linune, loti ononawa liyabo yaidana oto liyámone. E'e, lemo ya Goti nomunalo Kilisto

lulau mino edoto weude-lute-hate hiliwa loto minonigu yauti Gotidokati ha lo oloto ya molone.

3

Gotigi hutifina ledaibo ha hofawa lo oloto molabo ha

¹ Ena lemo hulite hofa apito li faka lanune, loto lobe? Ido lemo ya wenina maleka yamaidana oto mono ononate ido monate yagunu ya masi ha lufuwa iti lomabo ya lito oto hemotina binube? Ido hemotina yasi lufuwa yaidana iti lemo adelo li faka lanabo nef?

² E'e, lemo mono ononate monawa li oloto pibo lufuwate weude-lute-hateu nebo lufuwa ya hemotina ya minae. Feto fe minabo yagunu wenina muki yasi hemotina monatina ya lufuwa yamaidana aito wafefe loti holiyabo ne.

³ Feto feyabo ya lemo ononate yagunu lufuwa idafa ma Kilstodokati aibo yaidana oto hemotina ya eikawa fiti minae. Aya lufuwawa ya yá nowalagunu iyámiye. E'e, hofawa minowa-minowa oto nebo we Goti Weunakafo iye. Ido hefana hatapalo ya lufuwa iyámiye. E'e, wenina weudina-lutinau yau ya iye.

⁴ Feto lonibo ya moda Kilstodokati Goti onobal-allo holi hikito muto ya lone.

⁵ Feto loto loba, ido ononawa ya leimokafo ogofuto liyone, loto holinubo ya ma minámiye. E'e, onona ma ogofuto linubo ya moda Gotikafo li auba i ledanaibo yako ogofuto linubo ne.

⁶ Ido emokafo moda emogi hutifina ledaibo mona hofawa ononala ya ogofuti linabo ne, loto li auba i ledaibo ya lo molaibo ha lufuwa iyagu

yauti ma minámiye. E'e, moda Weunadokati ya ne. Moda holiyafe? Lo molaibo ha lufuwa iyabo yakafo wenina hofo beti fuli-fuli aifa, ido Weunakafo ya li nomude wa ne.

⁷ Ena lo molaibo ha, hefana hatapalo lufuwa ibo ha, wenina hofo beti fuli-fuli aibo ha ononala ya moda lamenagi aito, ya Mosese hola-wela lamena naba aito, Isilaeli wenina yasi holau ya ogofuti wenu wa edámabo ne. Ido aya lamenawa ya hamena fouma efomako minoto fiye.

⁸ Ido Weuna ononala lamenala yamo li fulo edoto lamena naba-naba ona aibo ne, loti holiyámafe?

⁹ Aya yagunu holilo. Lifima li lumibo ha ononala ya lamenagi aiboma nenako, yagunu monatina fefe libo ne, loto lo ledaibo ha ononala yakafo li fulo edoto lamenala naba-naba ona hula ne.

¹⁰ Feto aya lamenawa naba-naba yakafo homu idafa lamenala ya li yoima o edoto lamena ona feke loto linako, yagunu homu idafa lamenala ya ma wa edámanogolone.

¹¹ Moda holiyafe? Hamena fouma efomako minoto fibo monawa ya lamenagi aimá nefá, ido minowa-minowa oto minanaibo monawa yakafo li yoima o edoto lamenala naba-naba ona hula ne.

¹² Aya yagunu holito hiyaba oto minoninako, yagunu aubafoto loto hawa lo oloto molo-molo one.

¹³ Mosese mona molaibo yaidana oto molámone. Emodoka ya lamena hamena fouma efomako minoto finaibo mona ya Isilaeli wenina

wenu wa edotanae, loto lafo-lafogunu hola-wela li faluku aibo ne.

¹⁴ Feto feyaibo nefo, ido aya weninawa lutina-hatina nomuna likainako, yagunu aidenati Gotigi hutifina betibo ha lilau yauti hito-hito abo, ya faluku oto nebo monawa, holifele ladámabo mona ya mino betimo uto uto, onesa me yagi moda ayaidanako oto mino betibo ne. Moda holiyafe? Kilisto lulau mino edanabo yako li oloto pi binaibo ne.

¹⁵ Feito nefo, ido aidenati Moses hala lufuwa hito-hito abo hamenalo ya weudina-lutina-hatina li faluku betibo minomo uwabo, ya eletifo yagi moda ayaidana oti minae.

¹⁶ Feto o minafa, ido maleka ya weudina li elepa iti Wenabadoka abo, li faluku aibo monawa ya li fulo betito, li oloto pi bi-bi aiye.

¹⁷ Ena Wenabawa ya Weuna ya ne. Ido Wenaba Weuna nedo, yalo ya wina oto, olotoko minanubo mona ya ne.

¹⁸ Feito leimo muki ya hote-wete li faluku ámageto minonibo, ya wenina noku hamamudina nebo yamaidana oto Wenaba lamenalakafo lamena o ledo-ledo aibo, ya aya Weuna nebo we Wenabalokati ya eimola fefelumala buli ledo-ledo aibo, aya lamenalawa yakafo mino ledaibo ya u naba-naba uto minomo unaibo ne.

4

Lamena o ledaibo mona ya luteu molaibo ha

¹ Feito ya Gotikafo milumate holito aya ononawa luminako, yagunu hena holito lumu fou ladámonibo ne.

² E'e, wenina utinalo holinabo mona faluku oto nebo mona muki ya moda mete mutone. Wenina hotina i-i abo monalo ya moniyámone. Ido Goti hala ya li hopaitámone. E'e, ha ona hula ya wenina muki nomudinalo lo oloto molonibo, ya moda Goti onobalalo onona lito ido mona molonibo ya wafefe loti lutinau moda holifefe loti holinae, loto feto fe minone.

³ Feito minoba, ido lo oloto molonibo hawa ukuwa dowa ya faluku oto nefe? U hopa unabo wenina holiyato ya moda faluku oto nebo ne.

⁴ Feto feyabo weninawa ya hawa ukuwa dowa lamena o betiyageto ya Goti fefelumala ona nebo we Kilisto lamenalwa edotanae, loto onesa me ya mikaloka wenina gotitina Satani yakafo holi hiki ladámabo wenina lutina-hatina nomuna ya li liko betibo ne.

⁵ Moda holiyafe? Leimo hate ukute ya lo oloto molámone. E'e, Kilisto Yesu ya Wenaba ne, loto, ido lemo ya Yesu yagunu holito hemotina houbanabatina wenina ya minone, loto lo oloto molo-molo o minone.

⁶ Aya yagunu holilo. Gotikafo aidena monau yoima ya midipu igu ya lamena anaiye, loto li oloto pibo we emo eimola yakafo Kilisto hola-welalo ya Goti lamenalwa wafefe loti holinae, loto weude-luteu lamena o ledaiwo ne.

⁷ Feito nefo, ido aya auba naba-naba ona hula ya leimo aubate minámiye. E'e, moda Goti aubala ne, loto holifefe lanae, loto idafawa dowa ona lumibo ya wenina idafatina dowa haba masa lulau molabo yaidana oto luteu ya liyonibo ne.

⁸ Muki ebau moniyonibo ya hena naba mona-mona yakafo mi i ledanowe, loto lo fedo lumu-lumu aifa, li hopa o ledámibo ne. Ido hate kifefe lanubo hanute ya hu ledanowe, loto lo fedo lumito hate abi ki-ki oba, ido hate ya u hopa aguwámibo ne.

⁹ Ido wenina muki yasi li hopa o ledanune, loti heni-heni ledafa, ido Metefo ya fulo ledámibo ne. Ido hofo ledo fulinune, loti hofo ledato lumu fou lo-lo oba, moda fuliyámonibo ne.

¹⁰ Yesu hofawa minowa-minowa aibo monala ya lemo utelo oloto pinaiye, loto hamena-hamena ya Yesu hofo fuliyabo yamaidana oti lemo yagi hofo ledo fulinune, loti fe-fe abo monawa ya utelo li mofuto moni-moni o minone.

¹¹ Moda holiyafe? Yesu hofawa minowa-minowa aibo monala ya lemo ute me ya fulinaibo utelo ya oloto pinaiye, loto lemo hofawa minonibo wenina ya hamena-hamena Yesu yagunu oto fulinubo monawa fedo lumu-lumu aiye.

¹² Feito ya fulinubo monawa yakafo lemodoka ononala li-li o nefä, ido hemotinaloka ya hofawa minowa-minowa anabo monawa yakafo ononala li-li o ne.

¹³ Ena ha me ya holilo.

Holi hikito umobo yagunu lo oloto molowe, loto ha mono lufuwau (Sng 116:10) nebo yamaidana oto leimo holi hikitonibo wenina yagi moda holi hikito muwonibo yagunu lo oloto molo-molo o minone.

¹⁴ Feto loto lo oloto molonibo, ya Wenaba Yesu li sinoi edaibo we yakafo leimo yagi ayaidana oto Yesugi maina li sinoi ledoto, ya hemotinagi maina

lilimito eimola nedo ya yonogolaiye, loto holito ya lo oloto molo-molo o minone.

¹⁵ Feito ya emo aifa li dowa lo ledalib monala ya wenina naba-naba abi oto mino betiyageto ya u naba-naba unaiboma nenako, yagunu dowae naba-naba loti ebola lomumo uti uti Goti huliya li faka lo-lo anae, loto hemotinagunu holito ya idafa-adafawa muki li oloto pi lumibo ne.

Holi hikitonibo mona yakafo auba i ledalib ha

¹⁶ Aya yagunu ya lumu fou ladámonibo ne. Ido ute ya moda u hopa unowe, loto fe-fe aifa, feyámoto weude-lute-hate moda hamena-hamena li hofawa o ledo-ledo aibo ne.

¹⁷ Moda holiyafe? Onesa meleka ya hena holiyonibo mona ya aifa idafa hamena fouma efomako minoto hulanaiibo hena ya ononala limo uto, moda ekeni lamena dowa idafa ona hula lifefe lo ledo nebo yakafo henawa onesa me ya holiyonibo ya li fulo edoto u naba-naba limo uto minowa-minowa oto minanogolaiye.

¹⁸ Feito ya idafa-adafawa onesa meleka wa onibo idafa yagunu metolito holiyámoto minone. E'e, wa edámonibo idafa yagunuko metolito holito ya minone. Moda holiyafe? Onesa meleka wa onibo idafa ya hamena fouma efomako minoto hulanogolaifa, ido wa edámonibo idafa ya moda minowa-minowa oto minanogolaiye.

5

¹ Feto lemo mikaloka ute ya seli numuna yaidana oto fulito lilitagetoma, ya Gotikafo okulumau minowa-minowa oto minanaibo numuna,

wenina adinagunu lifefe ladámabo numuna li oloto pi ledaiibo ne, loto holifefe lo minone.

² Aya yagunu ya onesa me ya minonibo ya okulumauti numunate ya holuto inune, loto auba ito holito ya holiki-naliki loto minone.

³ Feito holuto iyogeto weude ya apako minámanaiye.

⁴ Moda holiyafe? Lemo onesa me ya seli nymugu aifa minoto ya hena holito holiki-naliki lo minone. Feto feyonibo ya aya ute li fulitanune, loto holiyámone. E'e, moda hofawa minowa-minowa oto minanubo mona yakafo fulito lilitibo idafawa ya mikiliyageto okulumau ute linune, loto holiyone.

⁵ Ena Goti eimola yakafo aya idafawa ya linae, loto li oloto pi ledaiibo ne. Ido moda ona binowe, loto lilibito Weuna ya li homu moloto lumibo ne.

⁶ Yagunu ya hamena-hamena dowa loto holito auba ito mino-mino one. Feto feyonibo ya moda ute me ya mikaloka numunate yaidana oto neto yau minonibo hamenalo ya numunate ona Wenababokwa nebo yau minámone, loto holifefe lone.

⁷ Feito ya holi hikito muwonibo monalo yaloko moda moni-moni o minone. Nomudekafo wa onibo monalo ya moniyámone.

⁸ Aya yagunu ya moda dowa loto holito auba ito minone. Ido onesa feto-namato ya ute mikaloka numunateu yati uto numunate ona yau yoto Wenabagi maina minonibo neko moda dowa ladi ne, loto holiyone.

⁹ Feito ya ute meleka aifa minanubemo, ido fulitoto unube? Moda eimola ona dowa loto

holinaibo mona yako molanune, loto auba ito holito ayalo yako moni-moni o minone.

¹⁰ Moda holiyafe? Leimo muki ya Kilisto li halo molo ledanaibo folomolalo ya li sinoi ledanaibo ne. Ayalo ya mikaloka uteu minonibo hamenalo ya mona dowa molobe? Ido aifa mona, nosámibo mona molobe? Mona yaidana-meidana molonido, ayalo ya lifima fefe lotoko liwila oto linigilae, loto li sinoi ledanaibo ne.

Kilsto holi hikito muti Gotidoka liwila alo, loto lobibo ha

¹¹ Feito ya Wenaba holiya holiyonibo mona ya holife fe minoninako, yagunu wenina hatina lito ha lobi-lobi one. Feto fe minonibo ya moda Goti onobalalo oloto minone. Ido hemotina nomudinalo yagi monate moda oloto ne, loti lutinau holi minae, loto holiyowe.

¹² Feto lonibo ya hofa leimo hulite li faka loto lobinune, loto ladámone. E'e, wenina masi etuwako wabo idafa yagunuko holiti eimotina hulitina li faka lo minafa, ido hula lulau nebo yagunu holiyámabo wenina ya hemotina yasi ha liwila oti luwate lobinabo ha ma lobinune, loto feto loto lo minone.

¹³ Moda holiyafe? Lemo ya nei-nei fiyonibo neko, ya moda Goti yagunuko holito ya aifa moladi ne. Ido hate-manade fefe loto nebo, ya moda hemotina yagunu holito ya feto fe minone.

¹⁴ Aya yagunu holilo. Kilisto lula-hala lumibo mona yakafo ika o ledoto luteu yau ononawa auba ito lito ya feto loto holiyone: We mako

yakafo wenina muki yagunu holito fulinako, yagunu weninawa muki ya moda fuliyaboidana aiye, loto holiyone.

¹⁵ Feito wenina muki yagunu holito fulibo, ya hofawa minabo wenina ya hofa eimotinagunu holiti moniyámanae, loto fuliye. Moda wewa leimotegunu holito fulitoto hofa liwila oto sinoibo wewa yagunu holiti moninabo ne, loto wenina muki yagunu holito fuliye.

¹⁶ Feito leimo ya onesa melekati ya wenina ma wa betinubo ya mikaloka mona moloto wa betiyámanubo ne. E'e, homu ya Kilisto yagi wa edonibo ya mikaloka mona moloto wa edoba, ido onesa melekati ya feto wa edámone.

¹⁷ Yagunu hatina kifefe loti holilo. Kilisto lulau mino edabo wenina ya hofawa eito li oloto pi betiye. Homu idafa lila ya moda hulito, ido idafa-adafa muki ya hofawa ne.

¹⁸ Ido aya idafa-adafa muki-muki ya moda Gotidokati ne. Emogi lemogi uwolafo-uwolafo minonibo mona yama Kilstokaf hilili o ledoto, liwila oto li eimoladoka o ledaibo ne. Feto fe ledoto ya aya ha, liwila oto li eimoladoka o ledaibo hawa ya wenina muki lobilo, loto ononawa ya lemo adeu molaibo ne.

¹⁹ Aya hawa ya feito ne: Goti ya Kilisto lulau mino edaibo ya mikaloka wenina uwolafo minabo monatina hilili o betito liwila oto li eimoladoka o betibo ne. Feto fe betito ya nosámibo monatina lifimawa biyámoto, ido aya hawa, liwila oto li eimoladoka o betibo hawa ya lobilo, loto ononawa ya lemo adeu molaibo ne.

20 Aya yagunu ya Kilisto welaloti ya hala ukuwa lito moniyonibo wenina ya minone. Feto fe minonibo, ya Gotikafo hatina lito auba ito ika o betinowe, loto lemo weteu yau minoto lobibo yamaidana oto Kilisto welaloti hatina lito ya Gotidoka liwila alo, loto auba ito lobiyone.

21 Emo ya nosámibo mona ma molámifa, ido Gotikafo lemogunu holito ya emo lulau mino edonibo yagunu Goti monala fefe libo ya li lemodoka mofu ledanowe, loto nosámibo monate lifimawa muki li emodoka mofu edaiye.

6

Aposolo onona liyabo we ya ha hena naba li mofuwabo ha

1 Lemo ya Gotigi onona maina lito hemotina ya hatina lito feto loto lobiyone: Goti aifa li dowa lo ledaibo monala litabo ya u aifa idafaidana oto li hopaitotanune, loti wati lilo, loto auba ito lobiyone.

2 Moda holiyafe? Emokafo feto libo, Lune-hane dowa libo hamenalo ya ha lanibo moda holiyowe. Ido nomuga wa obo hamenalo ya moda agalo li faka lowe, loto ha mono lufuwau (Ais 49:8) ya nebo ne. Yagunu holilo. Onesa me ya moda lula-hala dowa libo hamena ona ya ne. Moda holiyafe? Onesa me ya moda li nomuga waibo hamena ya ne.

3 Lemo ya wenina masi mono ononate yagunu ha nosámibo lotanae, loto ya uteba inabo mona mako ma molámonibo ne.

⁴ E'e, Goti houba-naba o edonibo monalo ya monimo uto aya monawa yako itibi-itibi o minone.

Feito ya ha hena eito-eito lo fedigu yau aubafofo loto minoto ya houba-naba o edonibo monawa ya itibi minone. Ido hena mona-mona fedo lumigu, ido ha mamo ika oka-waka o ledaigu, ido ha mamo nala i hiki lo ledaigu yau houba-naba o edonibo monawa ya itibi minone.

⁵ Ido hamena-hamena hofo ledoti, nala i ledoti, ika oka-waka o ledagu yau houba-naba o edonibo monawa ya itibi minone. Ido onona ya hosa fito li minoto, uwo yagi unámoto Metefo lomutoko minoto, inagunu yagi fulito mino-mino onibo ya houba-naba o edonibo monawa ya itibi minone.

⁶ Ido weude-lute-hate hiluwa lotoko minoto, hate-manade holifele loto minoto, lute-hate you loto minoto, wenina li dowa lo beti-beti onibo yagi ya houba-naba o edonibo monawa ya itibi minone. Ido Weuna Fele lulau mino edoto, lute-hate ona hula bito,

⁷ ha ona hula lo oloto molonibo, ido Goti aubala mino ledaibo yagi ya houba-naba o edonibo monawa ya itibi minone. Ido ile-himi yaidana oto ya fefe libo mona ya ade onalekagi adawalekagi li hikito minonibo mona yagi ya houba-naba o edonibo monawa ya itibi minone.

⁸ Ido wenina maleka yasi hulite li faka lo-lo afa, maleka yasi hulite li yoima o ledo-ledo ae. Ido wenina maleka yasi ha nosámibo lo ledo-ledo afa, maleka yasi ha dowa lo ledo-ledo ae. Aya mona muki molo ledagu yau Goti houba-naba o edonibo monawa ya itibi minone. Ido wenina

masi wa ledoti ya hotina iyabo wenina minae, loti wa ledafa, lemo ya mona ona hulako molonibo wenina ya minone.

⁹ Ido lemo ya aifa wenina, wa ledámanabo wenina yaidana oto ya minoba, wenina naba-naba moda wa ledofefe lo minae. Ido fulinigilabo wenina yaidana oto ya minoba, hofawa mino-mino one. Ido Gotikafo monate lifefe lo ledanowe, loto hofo ledo nefä, ido hofo ledo fuliyámibo ne.

¹⁰ Ido hena ha naba fedo lumu-lumu aifa, lute-hateu ya moda hamena-hamena ake i-i minone. Ido idafa wa námabo wenina yaidana oto ya minoba, wenina naba-naba mona dowa wa nan-abo mona ya api itibi-itibi o minone. Ido idafa hefola magi wa námoba, idafa-adafa muki aifa li minone. Aya mona-fana muki molonibo ya Goti houba-naba o edonibo monawa ya itibi minone.

¹¹ Aiyo, hemotina Kolinti weninao, lemo hemotina ya lute-hate naba-naba bito, ya weteuti ha ma mi ito ladámoto muki ya lo oloto biyone.

¹² Lemo ya lute-hateu ya hanu hu betiyámoba, hemotina heimotina lutina-hatinau ya hanu hu minae.

¹³ Yagunu ya hemotina olufone-mota yaidana oto ha me ya lobiyowe. Holilo. Lemo weude-lute-hate naba-naba biyonibo yaidana oti hemotina ya weudina-lutina-hatina naba-naba liwila oti molo lemmodoka italo.

Leimo ya Goti fele numunala ya minone, loto libo ha

¹⁴ Hemotina ya Goti holi hikito umámabo wenina yagi hopa houna iti maina keloti moniyámilo. Moda holiyafe? Fefe libo mona yakafo igaidana

oto lo molaibo ha metina muwabo mona yagi houna inaibo ne? Ido ho midipu ibo yagi ido ho lamena aibo yagi igaidana oti hutifina anaibo ne?

¹⁵ Ido Kilistote ido nosámibo we naba Beliyalite ya igaidana oti lutina mako molanaibo ne? Ido Goti holi hikito muwabo wenina yagi ido holi hikito umámabo wenina yagi monatina ya igaidana oti mako molanabo ne?

¹⁶ Ido Goti fele numunala yagi ido holofa hifena-lusa idafa-adafa yagi igaidana oto li makoitanubo ne? Moda holiyafe? Leimo ya Goti hofawa mino-mino aibo we fele numunala ya minone. Feito ya Goti eimolakafo feto libo,

Nemo ya hiyatinau ya minoto, emotinagi maina moninogolowe. Emotina Gotitina ya minoto, ido nemo weninane ya minanigilae,

loto ha mono lufuwau (Wkp 26:11-12, Ese 37:27, Jer 32:38) ya nebo ne.

¹⁷ Aya yagunu ya Wenabakafo ha ma feto libo, Emotina hiyatinau yauti uti fele eito ya minalo. Fuma ibo idafa ya ma liyámilo. (Ais 52:11) Ido nemo ya hemotinagi houna inogolowe. (Ese 20:41)

¹⁸ Nemo ya Metinafo minoto, ido hemotina ya neimo hipane olune minanigilae, loto Wenaba auba yawala yakafo feto libo ne. (2 Sml 7:14, 7:8)

7

¹ Aiyo, lune-hane biyobo weninane-motao, hawa lo molo ledaima nenako, loto yagunu ute-weude li fuma inaibo mona muki ya hilili oto Goti

holiya holito fele hiluwa libo monalo yako fefe
loto meyalo molokelo.

*Polokofo Kolinti wenina yagunu dowa loto
holibo ha*

² Lutina-hatinau yau eba ma lumilo. Lemo ya wenina makoti magi li nosámibo o betiyámonima ne. Ido makoti magi li hopa o betiyámonima ne. Ido makoti magi idafa-adafala ma ipoto linune, loto hotina iyámonima ne.

³ Feto lobo ya ha nosámibo fi binowe, loto ladámowe. E'e, lemo moda hemotinagi maina fulinune, loto ido hofawa minanune, loto lute-weude naba-naba biyone, loto homu lobitobo moda holitaboma ne.

⁴ Hemotina yagunu holiyobo ya moda auba ito dowa loto holito ebotina naba-naba lo minowe. Hena naba fedo lumigu yau hemotinagunu holiyobo mona yakafo lune-hane li you loto mino faitoto sinoito ake naba-naba iyobo ya huladámanogolaiye.

⁵ Moda holiyafe? Lemo ya Masedonia ebato lo fedonibo hamenalo ya ute amena moloto ma minámone. E'e, ha hena mona-mona ya fedo lumibo ya wenina maleka yasi moliya fi lomato, ido luteu ya hate abi ki minone.

⁶ Feto minoba, ido hena holiyabo wenina li you lo beti-beti aibo we Goti yakafo Taitusi ilifito lemodesk loto minoto ya li you lo ledaiye.

⁷ Ido emo ya loto mino ledaiibo yagunu dowa loto holiyonibo yako minámiye. E'e, hemotina yagunu emo lula-hala li you lo edaibo hawa yagi lito loto lolumido ya Gotikafo lute-hate li you lo ledaiye. Hawa ya feto loto lolumibo, Heimotina

yasi nemogunu auba iti holiyabo ha, ido lutina-hatinau naba-naba holiti hufo nama o minabo ha, ido hemotinagi nemogi lute-hate makoko moloto minanune, loti auba iti holiyabo ha ya lonumito, holiyobo ya lune-hane ake naba-naba ito yoto holiyobo ne.

⁸ Yagunu holilo. Homu ya lufuwa i fulo betiyo-bo yakafo hemotina li miluma holi bibo, ya aya yagunu nemo lune-hane moda dowa liye. Homu ya lune-haneu miluma holiyobo nefä, ido onesa me ya fetö loto holiyowe: Aya lufuwa yakafo hamena fouma efomako li miluma holi bifa,

⁹ ido onesa me ya moda dowa loto holiyobo ya hemotina miluma holiyabo yagunu minámiye. E'e, milumawa holiyabo mona yakafo li lutina-hatina elepa i betibo yagunu dowa loto holiyobo ne. Moda holiyafe? Gotikafo dowa loto holibo monalo ya moloti milumawa holiyaboma nenako, yagunu lemo li hopa o betinubo ma minámiye.

¹⁰ Yagunu holilo. Gotikafo dowa loto holibo monalo moloto miluma holinubo mona yakafo lute-hate li elepa inubo mona ya li oloto pi ledo-ledo o ne. Ido aya yagunu li nomude waima nenako, lute-hateu hena holiyámanubo ne. Fetö nefä, ido mikalokatiko miluma holiyonibo mona yakafo u hopa unubo mona li oloto pi ledo-ledo o ne.

¹¹ Moda holiyafe? Aya monawa Gotikafo dowa loto holibo monalo moloti miluma holiyabo monawa yakafo hemotinaloka ilawa hulawa li oloto pi betibo ya fetö loti holilo: Ayalo ya moda auba iti holimo uti ya nosámibo mona yagunu lonibo

ha ya lifefe lanune, loti onona auba iti liti, ido mona nosámibo hiyatinau nebo yagunu auba iti hanu biti, ido lifima mino ledotanaiye, loti holi naba-naba holiti, ido lemo hofa wa ledanune, loti lutina-hatinau naba-naba holiti, ido mona nosámibo molaibo we ya lifima auba iti liwila oti li muti, ya feti aya hawa ya lifefe labo yagunu hemotinaloka henawa ma minámiye, loto li oloto pi betibo ne.

12 Feto homu ya lufuwa i fulo betiyobo ya wewa mona nosámibo molaibo yagunuko lufuwa ya i fulo betiyámowe. Ido wewa li nosámibo o betibo wenina yagunugiko lufuwa ya i fulo betiyámowe. E'e, moda hemotina yasi eimotina monatina lemogunu auba iti holiyabo monawa ya moda oloto piyageto Goti onobalalo moda holifefe lanigilae, loto aya yagunu lufuwa ya i fulo betiyobo ne.

13 Yagunu ya lute-hate li you lo ledotaima ne.

Ido lemo lute-hate li you lo ledaiibo yako minámiye. E'e, hemotina muki yasi Taitusi weuna-lula-hala amena molaibo mona molo muwabo yamagunu lula-hala ake ibo mona ya wato lemo lute-hate yagi ake naba-naba iye.

14 Moda holiyafe? Nemo homu ya hemotina ebotina ya Taitusi lomuwobo halo ya moda unelo holiyámobo ne. E'e, hemotina lobiyonibo ha muki ya moda ona hula neboma ya moda ayaidana oto Taitusi onobalalo ebotina lonibo hawa ona hula nebo monawa moda oloto pito ne.

15 Ido emokafo hemotina hala ki bibo ya hemotina hiyatinau nebo hamenalo ya hemotina muki holi holiti utina ololo aito emogi houna iti

welalo hololabo mona yamagunu hala kito ya moda lula-hala naba-naba bibo ne.

¹⁶ Ena idafa-adafa muki moda lifefe lanigilae, loto hemotinagunu auba ito dowa lotoko holiy-obo yagunu lune-haneu ya ake i minowe.

8

Yelusalemu mono wenina adina li faka lo betiyabo ha

¹ Ena mono weninane-motao, Masedonia ebalo numudo-namado monolo nuba o-o abo wenina ya Goti aifa li dowa lo ledaibo monala bibo yagunu lobinogolone. Holilo.

² Aya weninawa ya hena naba-naba fedo bito hepa molo bifa, ido ayalo ya lutina-hatinau dowa loti naba holi-holi o minae. Ido aya hamenalo yagi idafa ma wa námoti ona futuwako minafa, ido ayalo ya mono wenina malekagunu ya holiti adina li faka lanune, loti idafa-adafa hefana-afana naba-naba li nuba o-o ae.

³ Feto feyabo ya moda ogofuti binado nebo yako biyámæ. E'e, ogofuti binabo nedo ya hofa magi mulalo-mulalo moloti li nuba o-o abo ne. Nemo moda watoto ya lo oloto molowe. Feto feyabo ya eimotina lutina-hatinau dowa loti holiyadoti ya feto feyae.

⁴ Feto ya mono wenina maleka yasi fele weninawa ya adina li faka labo wenina yagi houna ito maina aifa li dowa lo betinune, loti aubafofo loti hate fiti wako lo ledabo ne.

⁵ Lemo ya idafa ma aifa binae, loto hate kiyonibo nefo, ido emotina yasi aya hate kiyonibo

mona ya li fuloti, homu eimotina utina-weudinalutina-hatina muki ya Wenaba muti, ido yaloti ya Goti hala dowa kibo monalo meyalo moloti ya lemogi maina lomae.

⁶ Yagunu lemo Taitusi hala liyonibo ya emokafoaya aifa li dowa lo ledaiibo ononawa ya hemotinaloka homu apito li oloto pibo yamaidana otonesa me yagi ononawa ya moda li hulanane, lotoauba ito lomuwone.

⁷ Feto ya hemotina holi hikitabo, ido lo oloto molabo, ido ha holife fe labo, ido auba iti holiyabo, ido lutina-hatina lemogi hutifina ledaboo, yaleka mona muki ya hemotina auba iti molo minabo ya moda ayaidana oti mono wenina adina li faka loti aifa li dowa lo betinabo monawa yagi auba iti molalo.

⁸ Feto lobiyobo ya moda lo molo betiyowe, loto ladámowe. E'e, hemotina lutina-hatina biyabo monatina ona hula moda lilibinae, lotomonowenina maleka auba iti holiyabo monatina yakafo hemotina monatina hepa molo edanaiye, loto lowe.

⁹ Yagunu holilo. Wenaba Yesu Kilisto aifa lidowa lo ledaiibo monala ya hemotina moda holi minae. Emo ya idafa-adafa muki wa naifa, idohemotinagunu holito idafa-adafawa muki fulitoto aifa we bulibo, ya hemotina ya idafa wa nabo wenina buli betinowe, loto u aifa we buliye.

¹⁰ Ido onesa me ya mono wenina malekaloka adina li faka lo betinabo monawa yagunu ha malobinowe. Ya holiti meyalo molanabo ya moda u fefe lanaiye. Hemotina homu melege malomatya monawa apiti molabo yamako minámiye.

Moda u homu moloti monawa molanune, loti lutina-hatinau dowa loti holiyabo wenina ya hemotina ya minae.

¹¹ Aya yagunu onesa me yagi moda feto feyanune, loti auba iti holiyabo monawa molabu yamaidana oti moda hulawa oloto pi hulanaiye, loti idafatina adinau li minagu yauti moda binabo monawa ya molo hulilo.

¹² Moda holiyafe? We makafo idafa binowe, loto holinaibo, ya Gotikafo idafala mino edaibo ya wa hulinako, yagunu ogofuto binaibo ya moda dowa wanogolaiye. Ido mino edámanaibo idafa yagunu ha ma minámanaibo ne.

¹³ Feto loto lobiyobo ya moda wenina malekaloka li you lo betiyogeto, ido hemotina ya hena holinae, loto ladámowe. E'e, moda maina ayaidanako oti mino holinabo ne, loto lowe.

¹⁴ Feto onesa me ya hemotina idafa-adafa wa nado ya hona moloti wenina idafatina minámibo wenina binabo, ido hamena malo ya emotina idafa-adafa wa nanado ya hona moloti hemotina wita anabo idafa ma li oloto pi betiyato, ya moda maina ayaidanako oti mino holinabo ne.

¹⁵ Aya yagunu ya ha ma feto libo,
Wetina-idafa huliya mana ya naba li nuba-nuba oti moniyabo wenina yasi hefa idafa holiyámabo ne. Ido hefola li nuba abo wenina yasi magunu wita ámae. Moda ogofuto ne,
loto ha mono lufuwau (Kis 16:18) ya nebo ne.

*Mono onona li-li abo we ma Kolinti numudoka
anabo ha*

16 Ena Gotikafo Taitusi lula-halau onona lito
emo ya nemo yaidana oto hemotinagunu auba
ito holibo yagunu dowae, lalowe, loto Goti lomu-
wokelo.

17 Moda holiyafe? Taitusi hala liyonibo ha ya
moda holito meyalo molanowe, loto holibo yako
minámiye. E'e, eimola lula-halau yau auba ito
hemotinaloka unowe, loto dowae loto holibo ne.

18 Ido mono hounatefo we ma ya emogi maina
li keloto idipi molonibo we ya numudo-numudo
mono wenina mau minabo ya hawa ukuwa dowae
lo oloto molabu onodo ya huliya nebo we ya ne.

19 Ena yako minámiye. Wenina adina li faka
lanubo aifa li dowae lo ledaiibo ononawa liyonibo
yakafo Wenaba eimola huliya li faka lanaiye,
loto, ido lemo auba ito holiyonibo mona yagi
itibinaiye, loto ononawa liyonido ya aya wewa
ya lemogi maina monito ade li faka lanaiye,
loti numudo-numudo mono wenina mau minabo
yasi wa molabu we ya ne.

20 Feto ya mono wenina adina li faka lanubo
idafawa naba-naba ya lemo li nuba oto lito uto
binubo ononawa ya li hopaitae, loti wenina masi
lo ledotanae, loto wewa Taitusigi maina ilifi
molone.

21 Feto feyonibo ya moda mona fefe libo
mononibo mona ya Wenaba yako wafefe lanaiye,
loto minámiye. E'e, wenina yagi monate wafefe
loti holinae, loto hate kito wewa yagi ilifi molone.

22 Ido mono hounatefo we ma ya wewa loiti
yagi maina ilifi molone. Wewa ya hamena-
hamena mono onona eito-eito hepa molo mu-
wonido ya muki ogofuto aubafofo loto li holibo

we ya ne, loto wa edone. Ido onesa meleka ya hemotinagunu dowa loto holito homu onona libo yama li fulo edoto auba naba-naba ito li holibo ne.

²³ Ena Taitusi ya mono onona maina liyoibo hounanefo ya hemotina hiyatinau yau li-li aibo we ya ne, loti holilo. Ido mono hounatefo we loiti ya mono wenina numudo-numudo mau minabo wenina wetinaloti ya mono onodo monibo we, Kilisto huliya li faka lo-lo aibo we ya ne, loti holilo.

²⁴ Yagunu hemotina lutina-hatina biyabo monatina, ido lemo luwatina lonibo ha ya hulawa itibili. Feto feyanabo ya numudo-numudo mono wenina mau minabo ya moda holinae, loti feto fe betilo.

9

Mono wenina adina li faka lanabo ha

¹ Ena fele wenina adina li faka lanubo ononawa yagunu hemotina moda holi minanako, yagunu igaidana oto ha fana ma lufuwa i binobo ne?

² Hemotina auba iti holiyabo monatina ya moda holi minowe. Feto ya homu melegeloma yalo ya hemotina Giliki wenina yoisa ebalo minabo yasi mono weninawa adina li faka lanubo idafa ya li nuba anune, loti ya feto fe minabo ne, loto hemotinagunu holiyowe. Feto loto holito, ya luwatina Masedonia wenina lobiyodo, ya moda hemotina auba iti ononawa liyabo monatina yagunu aya weninawa yauti muki ya lutina-hatinau onona auba ito liye.

³ Feto ya hemotina moda idafawa li nuba o minabo ne, loto luwatina lonibo hawa ya aifa

idafa otanaiye, loto, ido nemo ha lobitobo ya hulawa anaiye, loto mono hounatefo me ya moda idipi molowe.

⁴ Idafawa moda li nuba o minabo ne, loto hemotinagunu hane auba ito kiyobo ya nefá, ido aliga neimo ya loto Masedonia weninagi maina anubo, ya hemotina idafawa li nuba o huladámanabo yagunu utinalo holitanae, loto ladámone. E'e, leimo ya hemotina luwatina lonibo hawa yagunu leimo utelo holitanune, loto

⁵ aya yagunu ya mono hounatefo me ya hemotinaloka idipi moloto, unabo ya moda dowa lanaibo ne, loto hane kiyowe. Feto loto hane kiyobo, ya hemotina yasi mono weninawa adina li faka lo betinubo idafa naba-naba li nuba oto aifa binune, loti homu lo molabo hawa ya hulawa lifefe lalo, loto wewa hatina lito, u homu molo ledanae, loto idipi molowe. Feto ya hemotina idafawa binabo ya eleka hofo ledaiye, loti holin-abo ma minámiye. E'e, idafawa naba-naba aifa binubo moda lifefe loitonibo ya dowa ona holiy-one, loti holiyabo mona ya moda wafefe lanubo ne.

⁶ Aya yagunu holilo. Wenina masi idafa hefola efomako li hifinabo ya aifa hefola efomako li nanigilae. Ido masi idafa naba-naba li hifinabo ya moda naba-naba li nanigilae.

⁷ Yagunu hemotina muki ya heimotina lutina-hatinau holiti hatina kifefe loitado, ayalo yako idafawa bilo. Wenina masi hate liyado ya biyoninako, hena holiyone, loti binabo ya nosámanaiye. Moda holiyafe? Lutina-hatina ake iti binabo wenina ya Gotikafo lula-hala bibo ne.

⁸ Ena hemotina ya hamena-hamena oti moloti anabo monatina muki ya moda ogofuti aubafofo loti mona dowa ya molo bimo utiko minanae, loto Gotikafo aifa li dowa lo ledai naba-naba hemotinaloka li oloto pi beti-beti o minanaibo aubala ya moda mino edaibo ne.

⁹ Aya yagunu ya feto libo,

Emokafo idafa-adafa wa námabo wenina ya moda itili oto bibo ne. Emo fefe libo monala ya moda minowa-minowa oto mi-nanogolaiye,

loto ha mono lufuwau (Sng 112:9) ya nebo ne.

¹⁰ Ena emo ya idafa li hifinabo yufa idafa yagi ido wetina-idafa hoba hobina yagi li oloto pi bi-bi aibo we yakafo hemotina yufa idafatina li oloto pi bimo uto fefe libo monatina hulawa naba-naba li oloto pi betinaibo ne.

¹¹ Feto fe betinaibo ya wenina masi idafa magunu wita anabo ya hemotina yasi aifa bin-abo idafa-adafa muki wa nanae, loto li oloto pi biyageto ya aya idafawa bi-bi anado ya lemo lito uto biyogeto ya moda dowae, lalowe, loti Goti ebola lomunigilae.

¹² Moda holiyafe? Aya mono ononawa yakafo fele wenina malekama wa námabo idafa ma li oloto pi beti nebo yako minámiye. E'e, aya mona li fulo edoto ya dowae, lalowe, loti Goti ebola naba-naba lomu-lomu o minabo mona li oloto pibo ne.

¹³ Ido aya mono ononawa yakafo hemotina mono monatina li oloto pibo ne. Moda holiyafe? Hemotina Kilisto hala ukuwa holi hikitone, loti lo-lo ado ya meyalo molabo monatina, ido aya weninawagi ido wenina muki yagi houna iti idafa

naba aifa biyabo monatina, aya yagunu ya Goti huliya li faka lanabo ne.

¹⁴ Ido Goti aifa li dowa lo ledaibo monala naba-naba hemotinaloka mino betibo yagunu weninawa lutina-hatinau hemotinagunu holiti ya Goti lomu-lomu o betinabo ne.

¹⁵ Gotikafo aifa lumibo idafa ya idafa hula dowa naba nenako, yagunu monawa ogofuto lo oloto molámanogolone. Aya idafawa yagunu dowae, lalowe, loto ebola ito yoto lomuwokelo.

10

Wenina masi Polo hamana hiyabo yagunu lo oloto molaibo ha

¹ Ena neimo Polokafo hentina lito lobinowe. Holilo. Wenina malekamasi nemo yagunu feto loti lo minae: Emo ya hiyateu nebo hamenalo ya ula lito lumifa, ido eba maleka uto minoto ya ha aubafoto loto lufuwa i fulo ledaiye, loti nemogunu lo-lo abo ne. Feto lo minafa, ido nemo ya Kilisto you libo monala ido li dowa lo ledaibo monala yagunu

² onesa ya ha me ya lobinogolowe. Holilo. Hemotinaloka uto minoto ha aubafoto loto lobinobo ya eleka naba hofo nedaiye. Eleka naba hofo nedaifa, ido hemotina minagu malekamasi lemogunu holiyabo ya mikaloka monalo meyalo moloti moni-moni o minae, loti holiyabo wenina ya aubane mino nedaibo mona ya itibinowe, loto hane ki minowe.

³ Moda holiyafe? Lemo mikaloka utegi moni minoba, ido lowa fina fi-fi onibo ya mikaloka mona moloto fiyámone.

⁴ E'e, lemo hiya-huwa mainafa-anafa lito lowafina fi-fi onibo ya mikalokati minámiye. Goti aubala yakafo uwolafo auba ibo hilala ya luko fulitone. Wenina hatina ki-ki abo mona ya moda li fulone.

⁵ Ido ha ma mona-mona yoto wenina Gotigi hutifina anabo hanutina hu betinowe, loto yoi-yoi ibo ha muki yagi li fulo-fulo o minone. Ido hate kiki onibo mona muki ya Kilisto meyalo molanaiye, loto hate nala i edo-edo o minone.

⁶ Ido hemotina ha lonibo ya meyalo molanabo ononawa li hulanabo hamenalo ya malekama eleka finabo mona muki yagunu moda lifima liwila oto binune, loto hiyaba o minone.

⁷ Hemotina nomudinalo oloto nebo idafa yako wa minae. Hemotina moda Kilisto weninala hula minone, loti auba iti holiyabo wenina ya moda feto loti hatina kifefe loti holilo. Hemotina Kilisto weninala hula minabo yamaidana oto lemo yagi moda weninala hula minae, loti lemogunu holifefe lalo.

⁸ Moda holiyafe? Wenabakafo hemotinagunu holito ya li yoima o betilo, loto aubala lumibo minámiye. E'e, hemotinagunu holito ya li auba i betilo, loto aubala lumibo ne. Aya aubala lumibo ha ya ito yoto lobinobo yagunu unelo holinobo ma minámiye.

⁹ Yagunu holilo. Hemotina lufuwa i fulo betiyo bo ya holine holinae, loto li holine fito iyobo ma minámiye.

¹⁰ Moda holiyafe? Wenina malekamasi nemogunu feto loti labo, lufuwalo ya ha

aubala nebo ha henala nebo ha ya lufuwa i-i o nefo, ido eimola ya lo lemodoka aibo ya agele molaiboidana wa edone. Ido ha libo ya aifa idafaidana holiyone, loti nemogunu lo-lo o minae.

¹¹ Hemotina yaidana wenina yasi feto loti holilo: hemotinaloka ámoto lufuwa i fulo betiyonibo ha ya moda hulawa hiyatinau minoto li oloto pi betinogolonibo ya holifefe lalo.

¹² Yagunu holilo. Lemo hate kifefe loto holionibo ya wenina masi eimotina hulitina li faka lo-lo abo wenina yaidana oto minone, ido yaidana oto minámone, loto igaidana oto lanubo ne? Ya ma minámiye! Feto minámifa, ido weninawa eimotinagunuko holiti yaidana we minone, loti eimotina weninatina monatina hitoti, eimotina hulitina ito yowabo ha ya hopa hito minae.

¹³ Feto fe minafa, ido lemo ito yoto hulite li faka ladámanogolone. E'e, Gotikafo ononala lapi fi lumido, ayalo ya moda limo uto uto hemotinaloka yagi ononawa liyonibo ne, loto, aya yagunuko lanune.

¹⁴ Moda holiyafe? Hemotinadoka ámoto, aifa ononawa yagunuko lonibo neko, ya hulite ito yowadi nefo, ido feto minámiye. E'e, lemo li homu moloto hemotinaloka hana apito Kilisto hala ukuwa dowa lo oloto biyonima ne.

¹⁵ Ido lapi fi lumibo onodoti ya uto wenina magi liyabo onona yagunugi lobito hulite ito yonubo ya ma minámiye. E'e, hemotina holi hikitina limo uwageto ya lemo ononate hiyatinau lapi fi lumibo yagi maina u naba-naba limo unaiye, loto holito ya hiyaba o minone.

¹⁶ Feto ya hemotinalokati uto eba maleka yagi hawa ukuwa dowa lo oloto molanune, loto holito, ya wenina malekama ononatina lapi fi bido ya u keloto lito lemo hulite li faka lanubo ya ma minámiye.

¹⁷ Aya yagunu ya feto libo,
We makafo huliya li faka lanowe, loto holitoma
ya Wenaba huliya yako li faka lo,
loto ha mono lufuwau (Jer 9:24) ya nebo ne.

¹⁸ Moda holiyafe? We makafo eimola huliya li faka lanaibo we ya Goti nomunalo huliya minámiye. E'e, Wenabakafo we ma huliya li faka lanaibo we yako huliya ona minanaibo ne.

11

Aposolo sugi onona liyabo we monatina lo oloto molaibo ha

¹ Ena onesa me ya ha manadinau minámibo we yasi labo yaidana oto ha hefola efoma lobinobo ya hemotina moda holinune, loti holinabo ya nemo moda dowa loto holinogolofa, ido moda holi minae, loto holiyowe.

² Yagunu holilo. Nemo hemotinagunu auba ito holiyobo ya moda Gotidokati holiyobo ne. Moda holiyafe? Hemotina ya hiluwa loto fele olu yaidana oti Wadinafo makolo unae, loto hemotina ya Kilisto munowe, loto wa molo betiy-ofa,

³ ido hosofa sugi ha mananau nebo we yakafo wena Ifi hola ibo yamaidana oto hemotina hotina iyageto ya fele hiluwa loto Kilisto lulau mino edanune, loti hatina mako ki minabo hanudoka yati ika o betitanaiye, loto holi numiye.

⁴ Moda holiyafe? We masi hemotinaloka loti ya Kilisto monala lobiyonibo ha ya lo oloto molámoti eito ma lobinabofe, ido Weuna mino betibo we yagunu ladámoti, eito ma linae, loti lobinabofe, ido hawa ukuwa dowa holiyabo ha ya ladámoti eito ma lobinabofe, ya hemotina aifa dowae, loti waito betiyabo yagunu hemotinagunu holito holi numiye.

⁵ Yagunu holilo. Hemotina yasi feto feyabo we ya aposolo we wenaba ona minae, loti holiyafa, ido nemo li yoima o nedabo mona ma minámiye, loto holiyowe.

⁶ Nemo ha lo oloto molanowe, loto obo ya wenelo hefolama hena aifa, ido ha mananeu nebo ya hefola minámiye. E'e, aya monawa muki ya moda itibi hulotoma ne.

⁷ Ido nemo ya hemotina yoti minanae, loto neimo lumuto minoto Goti hala ukuwa dowa lo oloto biyobo, ya hemotinalokati meina ma liyámoto, aifa lo oloto biyobo ya nosámibo mona molofe?

⁸ Hemotinaloka uto mono onona linowe, loto uwodo, ya Yesu mono weninala eito malekamasi ane li faka loti idafa numu-numu abo meina ya ugele liyoboidana aiye.

⁹ Ido hemotina hiyatinau minobo hamenalo ya idafa ma mino nedámibo, ya hemotina yauti maleka hena holitanae, loto, idafa magunu wako lo betiyámoma ne. E'e, Masedonia ebalokati mono weninate ma loti, moni wita obo idafa ya moda nomama ne. Feto hemotina hena holitanae, loto, hemotinalokati ya ane li faka lanaibo idafa ma liyámoma ne. Ido hofa anobo, ya moda

ayaidanako oto monane molanogolowe.

¹⁰ Aya monawa molobo ha li faka lo-lo obo, ya Akaiya mikau minabo wenina yasi hanu hu nedámanigilæ, loto Kilisto hala ona hula luneu mino nedaito ya lowe.

¹¹ Feto feyobo ya neidafaitowe? Hemotina lune-hane biyámobo yagunu nefe? E'e, feto minámiye. Gotikafo lune-hane biyobo mona moda wa huliye.

¹² Feto nefä, ido we malekamasi eimotina utina-hulitina li faka loti ya wenina nomudinalo Polo mono onona liboidana oto liyone, loto lo-lo anune, loti holiyabo hanutina moda hu betinowe, loto monane feto molobo mona yako molomo unogolowe.

¹³ Moda holiyafe? Yaidana abo we ya aposolo ona minámae. Sugi we minoti onona liyabo ya wenina hotina iti u Kilisto aposolola yaidana bulinune, loti feto fe-fe minae.

¹⁴ Feto fe-fe minabo yagunu hatina loiti-loiti kiyámilo. Moda holiyafe? Goti uwolafo Satani yagi u lamenalagi we enisole yaidana bulinowe, loto feto fe-fe aiboma ne.

¹⁵ Feto fe-fe nebo yagunu ya emo ononala li-li abo we yasi ayaidana oti fefe libo mona ononala li-li abo we fefelumatina yaidana o-o anabo ya idafa hofawa ya ne, loti holiyámilo. E'e, hamena nabalo ya monatinawa molabo yagunu moda lifima liwila oti linabo ne.

*Polokafo aposolo onona libo yagunu hena naba
li mofuibo ha*

16 Ena ha me ya hofa lanowe. Holilo. Hemotina nemogunu holinabo ya ha mananau minámiye, loti ya holiyámilo. Feto minámifa, ido ha mananau minámiye, loti nemogunu holinabo ya moda ha manadinau minámibo we yasi lo-lo abo ha ya hemotina moda holiyabo yamaidana oti nemo yagi onesa me ya huline hefola efoma li faka lanobo ha ya moda holilo.

17 Me ya nemo auba ito holito huline li faka lanobo ha lobinobo, ya Wenaba monalalo ya meyalo moloto ladámənogolowe. E'e, huline li faka lanobo, ya ha manadinau minámibo we yasi labo yaidana oto lanogolowe.

18 Wenina muki yasi mikaloka mona meyalo moloti hulitina li faka lo-lo aboma nenako, yagunu nemo yagi huline li faka lanogolowe.

19 Moda holiyafe? Ha manadinau minámibo wenina yasi ha manadinau nebo wenina hemotina ya ha lobinabo, ya hemotina moda dowaloti holiti, waito beti-beti o minae.

20 Ido makafo hemotina ya nala i betito, ido idafatina ipoto lito, ido hemotinagi houna i betinowe, loto hotina ito, ido eimola ula li faka loto, ido hotina-wetinalo hofo betinaibo, ya hemotina aifa waito edo-edo o minabo, ya neidafaitowe?

21 Lemo ya mona yaidana molo betiyámoto, aifa you loto minonibo mona yagunu lobo ya unelo holiyobo mona hilibo ne.

Ido wenina masi auba iti eimotina hulitina li faka lanabo, ya nemo yagi ha mananeu minámibo hilito ya ayaidana oto auba ito neimo huline li faka lanogolowe. Holilo.

²² Aya we ya Hibulu we minafe? Nemogi moda Hibulu we ya minowe. Ido Isilaeli we minafe? Nemogi moda Isilaeli we ya minowe. Ido Abalahamu yufa fibo we yauti minafe? Nemogi moda Abalahamu yufa fibo we yauti minowe.

²³ Ido Kilisto houba-nabala we minafe? Nemo ya moda li fulo betito, Kilisto houba-nabala we ona hula ya minowe.

Moda holafe? Nemo onesa me ya nei-nei fiyabo we yasi labo yamaidana oto huline li faka lo minowe. Kilisto ononala ya li fulo betito auba ito li-li o minobo we ya minowe. Ido nala numugu ya li fulo betito uno-uno obo we ya minowe. Ido auba iti hofo-hofo nedabo ya li fulo betito mino-mino obo we ya minowe. Ido fulinogolowe, loto holiyobo mona yamo weninawa ya muki li fulo betibo ne.

²⁴ Yuda wenina hiyabatina we yasi hasuwala nalagunu hamena foti (40) ikula hofo nedagu yauti mako mako hofo nedámoti fulito nedabo monawa ya ayaidanako oti hofa-hofa hamena faifulo (5) ya hofo nedabo ne.

²⁵ Ido Lomu himiwe yasi mainafagunu hofo nedabo ya ayaidanako oti hofa-hofa hamena tililo (3) ya hofo nedabo ne. Ido hamena mako ma wenina masi hefanagunu hofo nedo fulinune, loti hofo nedabo ne. Ido sipiku no mulalo uwodo ya sipi leko-mako aito u hopa noku ya fulinowe, loto holito minobo ya ayaidanako oto hofa-hofa hamena tililo (3) ya holiyobo ne. Ido hamena mako ma ya ho noku lulau minoto midipu ito ho loto aibo ne.

²⁶ Ido hamena-hamena hanu faigako moni-

moni obo ya moda nokafo li hopa o nedaito, ido ugele we yasi li hopa o nedato, ido neimone weninane yagi li hopa o nedato, ido eito wenina yagi li hopa o nedanabo hanudo ya emo ononalalo moni-moni o minobo ne. Ido numuna me ya nabau yagi u hopa uto, ido ebafafato yagi u hopa uto, ido ho noku yagi u hopa uto, ido sugi mono holiyabo wenina yasi ononawa li hopaitanabo hanuwalo ya fulitámoto, aya ononalalo ya moni-moni o minobo ne.

²⁷ Aya ononawa liyobo ya auba ito hena holito li-li o minobo, ya hamena-hamena uwo unámoto hiyaba otoko minoto, ido inagunu fulito nogunu holito minoto, ido hamena-hamena wene-idafa moi ito minoto, ido asi fulito unelo owo hefola efomako holoito minoto, ya ononawalo moni-moni o minobo ne.

²⁸ Ena aya yako minámiye. Magi onu ito holiyobo, ya hamena-hamena mono wenina mau minomo uwabo muki ya hiyaba o betinowe, loto auba ito holiyobo ya hena naba-naba holi-holi o minowe.

²⁹ Malekama u hefola yowabo ya moda nemogi maina u hefola yowowe. Ido malekama lumu fou labo ya nemo lune-haneu hena naba-naba holiyowe.

³⁰ Ena nemo huline yagunu lanobo, ya moda amika molobo mona yagunuko lo naba anobo ne.

³¹ Wenaba Yesu Melafo Gotila ya moda minowa-minowa oto huliya li faka lo-lo abo we yakafo wa nedo ne. Nemo moda sugi ladámowe.

³² Ena Damasikusi numudo minoto ya wehuditina huliya Aletasi hafuwalo we wenaba yakafo

nala fi nedanowe, loto Damasikusi hila hanudo ya hiyaba alo, loto himiwela idipibo ne.

³³ Feto fe minafa, ido mono weninate yasi nemo ya egepisa owoku holiti ya hila huwa godigu yauti fulo feka o nedato, hila feka lumuto ya wenaba anauti holi uwobo ne.

12

Gotikafo Polo wamoidana oto ilibibo ha

¹ Ena neimo huline li faka lanobo mona yamo li dowa lo ledámanogolaifa, ido hemotinagunu holito ya ha ma lanogolowe. Idafa ma Wenabakafo wamoidana li oloto pi numibo idafa ya lobinowe. Holilo.

²⁻⁴ Nemo we mako ma Kilisto lulau mino edaibo we yagunu holiyobo wewa ya homu haita ilimito okulumau eba ma mulalo yoisa loitigi-makogi (3) yalo ya yoibo wewa ya ulagi ilimito yoife, ido ula li fulitoto ilimito yoife? Ya nemo holiyámowe. Gotikafo holi ne. Aya we ya ilimito Paladaisika yoito, yalo ya ha ma wenina ogofuti ladámanabo ha ya holkiye. Aya ha ya wenina lo oloto binowe, loto holifa, ya lo fuko edaibo ne. Aya we yagunu holiyobo, ya moda ulagi ilimito yoife, ido ula li fulitoto ilimito yoife? Ya nemo holiyámowe. Gotikafo holi ne. Idafawa ya homu li oloto pi muito melege fotini (14) utaibo idafa ya onesa me ya lo oloto molowe.

⁵ We yaidana we huliya li faka lanogolofa, ido neimo huline ya li faka ladámanogolowe. E'e, amika molobo mona yagunuko li faka loto lanobo ne.

6 Moda holiyafe? Neimo huline li faka lanowe, loto holinobo ya ha mananeu minámibo ha ma ladámanobo ne. E'e, ha ona hula yako lanoboma ne. Feto nefä, ido wenina masi nemogunu ito yoti holitanae, loto neimo huline li faka ladámanogolowe. Moda oto moloto fe-feyobo monane ya eimotina wati ido holiti o-o ado yaloma ya moda holinabo ya ne.

Polo amika molaibo ha

7 Ena idafawa naba-naba li oloto pi numibo idafa yagunu uka ito yotanane, loto uneu yau hasuwala fibo idafa Satani ononala lito hofo nedanaibo idafa ma numibo ne. Idafawa numibo ya heimoka uka ito yotanane, loto numibo ne.

8 Aya idafawa numibo ya li fulo nedanaiye, loto hamena loitigi-makogi ya Wenaba wako lo edofa,

9 ido emokafo lonumibo, Hemo amika molanigu yau nemo aubane moda oloto pifefe lo-lo ainako, yagunu nemo aifa li dowa lo ledaiibo monane mino hedaiibo ya moda ne, loto lonumibo ne. Yagunu Kilisto aubala moda nemodoka mino nedanaiye, loto amika molobo mona yagunu hena holiyámanogolowe. E'e, aya yagunu lo naba itanowe, loto dowa loto holiyowe.

10 Feto amika molobo hamenalo ya moda auba ito minoboma nenako, loto Kilisto yagunu ya li nosámibo o nedagu, ido hena naba fedo numigu, ido hasuwala fi nedagu, ido hena holiyogu, ido amika mologu yau moda dowa lotoko holi-holi o minowe.

Hemotinagunu holito mono monatina li auba i betinowe, loto lobibo ha

11 Hawa feto lobo ya ha mananeu minámiboidana oto lofa, ido hemotina yasi mona molo nedabo yagunu ya feto lowe. Moda holiyafe? Hemotina hiyatinau minabo we ya aposolo we wenaba ona minae, loti holiyato, ido nemo ya aifa idafa minofa, ido nemo li yoima o nedabo mona ma mináminako, yagunu hemotina huline li faka labo neko moda dowaladi ne.

12 Idafa hofawa Goti aubala lilibibo idafa, ya wato mulude yoibo idafa, aubafofo loto li oloto pibo idafa, yakafo aposolo ona ne, loto lilibibo idafa, ya hiyatinau moda auba ito li oloto pi-pi o minobo ne.

13 Ido muki ebau mono wenina mau minadoka aposolo ononawa liyobo ya hemotinaloka ayaidana otoko liyoboma nenako, yagunu igaidana oti mono weninawa malekaloka yasi hemotina ya li yoima o betiyabo ne? Mona mako yako hemotina hena holitanae, loto ane li faka lanaibo idafa ma hemotinalokati liyámobo mona yakafo li yoima o betibo mona ma nefe? Aiyo, li nosámibo o betiyobo monawa ya hilili o nedalo!

14 Ena onesa me ya hemotinaloka hofa anowe, loto holiyobo ya u hamena loitigimakogi (3) anogolaiye. Feito anobo ya mikaloka idafatina yagunu holiyámowe. E'e, heimotina yagunuko holiyoboma nenako, yagunu hemotina hena litanae, loto hemotinalokati idafa ma liyámánogolowe. Moda holiyafe? Olufotina yasi idafa-adafa li nuba oti otinafo-metinafo adina li faka lo-lo abo mona ma minámima ne. E'e, otinafo-metinafo yasiko olufotina hiyaba o betinabo idafa li nuba o-o anaboma ne.

15 Yagunu nemo ya moda weudina li auba i betinowe, loto hemotinagunu holito idafadafane muki fulitoto, oto moloto fe-feyobo monane muki yagi hemotinagunu loto fulitoto fulinobo ya moda dowa ona hula holinogolowe. Nemo feto lune-hane ito yoto bi minodo ya hemotina liwila oti lutina-hatina ito lumuti numu minafe?

16 Feto nefä, ido hena litanae, loto nemo ya hemotinalokati idafa ma liyámobo mona ya hemotina moda holi minae. Aya mona moda holi minafe, ido malekamasi feto labo, Polo ya sugi ha mananau nebo we ma nenako, hote ito ika o ledaiye, loti nemogunu lo minae.

17 Ya igaidana oto feto feyobo ne? Wemoli hemotinaloka idipi moloto agu yauti makafo hotina ito idafatina ipoto libo yakafo feto fe ledaiye, loti lafe?

18 Taitusi ya hala lito emogi maina mono wete magi idipi molobo hamena yama Taitusikafo hotina ito idafatina ma ipoto libo nefé? Lemo weude mako moloto hanu mako moniyámonibo nefé? Lilo!

19 Feto loto iyobo ha ya lemo utelo nebo ha lifefe lanubo lufuwa ya i fulo ledae, loti lemogunu holi minafe? Feto minámiye. Goti onobalalo Kilisto lulau mino edonido ya lo-lo o minone. Aiyo, lune-hane biyobo weninane-motao, lemo oto moloto onibo mona muki ya moda hemotina li auba i betinune, loto feto fe minone.

20 Moda holiyafe? Nemo ya hemotinaloka anobo ya dowa loto wa betinobo mona ma molámato, ido hemotina yagi ayaidana oti dowa

loto wa nedanabo mona ma molámotañowe, loto holi numiye. Ido hiyatinau yau moliya fiyabo mona, wenina ma idafatinagunu holiyabo mona, sebatina hala-kala libo mona, eimotinagunuko holiyabo mona, wenina hamadina hiyabo mona, lodobe fiyabo mona, utina ito yoti holiyabo mona, hopa moniyabo mona ya watanowe, loto hena holiyowe.

²¹ Feto hofa anobo ya hemotina malekama muki homu nosámibo mona molabo ya fuma ibo monatina, ido hopa li unabo monatina, ido ha holiyámabo monatina moloti lutina-hatina li elepa iyámabo, yagunu hiyatinau yau Gotine yakafo huline ito lomageto ya hufo ha naba-naba lotanowe, loto hena holiyowe.

13

Holi hikitina wati hiyaba alo, loto lobibo ha

¹ Onesa me ya hemotinaloka hofa anobo yakafo u hamena loitigi-makogi (3) anogolaiye.

Ha mona-mona ma oloto piyagetoma, ya idafawa wafefe loti wa edabo wenina loitife, ido loitigi-makogi yasi eimotina nomudinagunu wa edabo idafa lo oloto molato, wetina mako uwagetoma yako holifefe lone, loti holilo,

loto ha mono lufuwau (Lo 19:15) ya nebo ne.

² Nemo homu hemotinaloka hofa uto minoto ha lobitobo yama onesa faiga minoto hofa lobinogolowe. Hemotina homu aidenati nosámibo mona molo-molo abo wenina, ido malekama muki yagi holifefe lalo. Hofa liwila oto anobo ya li you lo betiyámanogolowe.

³ E'e, nemo ha lo-lo obo mona ya Kilisto welaloti hula nefe? loti hemotina hepa molo numuti holife fe lanune, loti holiyabo yagunu moda aubala itibinogolowe. Emokafo oto moloto o betibo ya agele molo betibo ma minámiye. E'e, hiyatinau yau aubala li oloto pi beti-beti aiye.

⁴ Moda holiyafe? Emo homu ya agele moloto neto, ya yá yofolo hofo fuliyafa, ido onesa me ya Goti aubalalo ya moda nomuna hofawa nebo ne. Ido lemo yagi emo lulau mino edoto agele moloto minoba, ido Goti aubalalo ya moda emogi maina hofawa minonibo mona ya hemotinaloka li oloto pi betinubo ne.

⁵ Heimotina holi hikitina ona hula nefe, ido minámiye? loti heimotina weudina-lutina-hatina hepa molo muti holife fe lalo. Yesu Kilisto ya heimotina lutinau mino betibo ya holife fe ladámafe? Ido E'e, hepa molo binaibo ya sugi idafa aifa idafa ne, loto wa betinaibo nefe? Ya holife fe lalo.

⁶ Ido lemo hepa molo lumunaibo ya sugi idafa aifa idafa minámiye, loto wa ledaiibo ne, loti hemotina holife fe lanae, loto holito minowe.

⁷ Ena Goti lomu-lomu o minonibo ya hemotina nosámibo mona ma molámanæ, loto lomuwone. Feto loto lomuwonibo, ya moda hepa molo lumuti dowa loto wa ledanae, loto lomuwámone. E'e, hepa molo lumuti ya aifa we, sugi we yaidana oti wa ledanabo, ya ha ma ladámanogolone. Hemotina yasi fefe libo mona yako molanae, loto aya yagunu holito ya lomu-lomu o minone.

⁸ Moda holiyafe? Ha ona hula ya li yoima o edanubo ma minámiye. E'e, aya ha ona hula ya

li faka lanubo onona yako li-li o minone.

⁹ Feto lemo ya amika molo minogeto ido hemotina ya auba i minabo hamenalo ya moda ake i-i minone. Ido hemotina moda lifefe lo betinaiye, loto lomu-lomu o minone.

¹⁰ Aya yagunu ya holilo. Wenabakafo aubala numibo ya wenina li yoima o betiyo, loto nomámiye. E'e, wenina li auba i betiyo, loto aubala numibo ne. Yagunu nemo moda aliga loto hemotinagi maina minanobo ya aya aubalawa mino nedaibo yagunu ha naba-naba li oloto pi bitanowe, loto onesa faiga minoto ya hawa lufuwa ya i fulo betiyowe.

Onuwaloka ha

¹¹ Aiyo, mono weninane-motao, ha me ya onuwaloka molobo ya holilo. Lutina-hatinau dowa laneyo. Monatina lifefe lalo. Hatina lito ha lobiyobo ya holifefe lalo. Lutina mako molalo. Weninatinagi you amena moloti minalo. Feto feyanabo ya Goti lula-hala bibo yawala ido you amena yawala ya hemotinagi mino betinaibo ne.

¹² Ena hemotina mono weninatinwa betiti aiyo-weiyo ha lobiti ya fele mona moloti abusa i betilo.

Fele wenina muki yasi aiyo-weiyo ha ya hemotina fulo beti minae.

¹³ Wenaba Yesu Kilisto aifa li dowa lo ledaiibo monala, ido Goti lula-hala lumibo monala, ido Weuna Fele houna i ledaiibo monala ya hemotina muki mino betinaiye. Modae.

**Goti Ukuwala Hala
The New Testament in the Lambau Dialect of the
Siane Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Siane-Lambau long
Niugini**

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Siane-Lambau (Siane)

Dialect: Lambau

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

293a493a-a8ae-5f22-be32-d1a5995e2a0e